

MOSZE KORN

ur. 1918; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	projekt W poszukiwaniu Lubliniaków, projekt W poszukiwaniu Lubliniaków. Izrael 2006, Żydzi, dzieciństwo, szkolnictwo, cheder, jesziwa

Cheder i jesziwa w Lublinie

Ja miałem trzy lata kiedy ojciec ubrał mnie w tałas i nosił mnie, ja byłem bardzo słaby chłopczyk, do chederu. Cheder to był jeden pokój, ogrodzony płachtą. Ten cały pokój miał może czterdzieści metrów, połowę to była kuchnia i dwa łóżka, i czysto nie było. Ja byłem, ja siedziałem w bożnicy, siedziałem w jesziwie, jadłem. Wie pan, [jaka] była wtenczas jesziwa w Lublinie? To był pierwszy dom na całym świecie, co chłopcy, co uczyli się na rabina, oni spali tam, jedli tam i było tam ich trzysta osób. I tam było wszystko urządzone. Ten rabin Szapiro on to wszystko urządził. Nie, [ja się tam nie uczyłem]. To trzeba było znać czterdzieści stronic Talmudu i komentarzy, co wielcy rabini napisali. Powinno było się znać minimum czterdzieści stronic. A kto nie znał, to nie [przyjęli go]. Na tyle nie byłem uczony.

Do szesnastu, siedemnastu lat miałem pajsy. Nawet mam jeszcze zdjęcie jak byłem religijny. Przed wyjściem z jesziwy zrobiłem sobie zdjęcie. I to zdjęcie jeszcze posiadam. We Frankfurcie cała rodzina ma to zdjęcie. Chodziłem do jesziwy, miałem czarny chałat i żydowską czapkę. Byliśmy biedni, a ja chciałem wyjść z biedy, chciałem wyjść na świat ale byłem bardzo ograniczony. I w tym czasie stałem się chłopcem, bo ja wyszedłem z jesziwy. Byłem taki, jak się mówi, taki słaby. A jak zacząłem pracować fizycznie to ja zmężniałem i stałem się człowiekiem i ja widziałem, że jak ja tam będę, to nie jest życie dla mnie. Nie chciałem być biednym, nie chciałem być ograniczony we wszystkim. Gdybym nie wyszedł, to ja bym był religijny do dzisiejszego dnia. A może, gdybym był religijny, ja bym nie uciekł do Rosji. Ale byłem, jadłem w domu i musiałem być. I nie znałem czegoś lepszego, bo nasza okolica i wszystko, co myśmy mieli, wszyscy byli Żydzi i biedni ludzie, ale serce mieli.

Data i miejsce nagrania	2006-12-03, Tel Awiw-Jafa
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Łukasz Pawlak
Redakcja	Małgorzata Miłkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"